

Bijlage 1 Programma van eisen

1. Eisen ten aanzien van de opdracht, geldend voor **alle** percelen.

1.1 Algemene kwaliteitseisen met betrekking tot de verzorging en huisvesting van alle dieren

De wijze van uitvoering van de opdracht is van essentieel belang voor het beleid van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De verzorging en huisvesting van in bewaring of in beslag genomen in- en uitheemse dieren dient aan een aantal minimale kwaliteitscriteria te voldoen. Een aantal eisen geldt voor alle in- en uitheemse dieren/percelen. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt naar verschillende verzorgingsdoelen:

- a. basiszorg;
- b. voeding en opslag van voeding;
- c. huisvesting;
- d. hygiëne en veiligheid;
- e. veterinaire zorg en ziektepreventie.

Naast de beschreven kwaliteitseisen dient Opdrachtnemer zich te houden aan de Wet dieren, het Besluit houders van dieren, Wet natuurbescherming en daarnaast zijn er aanvullende eisen (Bijlage 14 Review: huisvesting en verzorging van roofvogels) gesteld die een invulling geven aan deze regelgeving.

Jaarlijks vindt er een controle op het bedrijf van Opdrachtnemer plaats zoals omschreven in het Aanbestedingsdocument. Als de uitkomst van de controle, die uitgevoerd wordt door de NVWA, negatief is, heeft Opdrachtnemer na bekendmaking van deze uitkomst nog één week voor een herstelactie. Daarna wordt opnieuw een controle uitgevoerd. Als het resultaat wederom negatief is kan de (nadere) Overeenkomst met Opdrachtnemer worden beëindigd, zonder enig recht op vergoeding van kosten.

1.2 Kwaliteitseisen voor alle in- en uitheemse dieren ten aanzien van het verzorgingsdoel (1.2.1 t/m 1.2.5)

1.2.1 Verzorging alle diersoorten

Opdrachtnemer dient met betrekking tot de verzorging de werkzaamheden conform onderstaande eisen uit te voeren:

1.2.1 A. Basis zorgstandaard

Voor alle dieren wordt tenminste de normale zorgstandaard gehandhaafd. Daaronder wordt verstaan:

1. Het aanbieden van passende voeding en water zoals bedoeld in onderstaande paragraaf **1.2.2.**
2. Het verzorgen van dieren in huisvesting zoals bedoeld in onderstaande paragraaf **1.2.3.**
3. Het bieden van hygiënische zorg en veiligheid zoals bedoeld in onderstaande paragraaf **1.2.4.**
4. Het verlenen van veterinaire zorg en ziektepreventie zoals bedoeld in onderstaande paragraaf **1.2.5.**

1.2.1.B Verzorging

Als algemene eis geldt artikel 1.7 van het Besluit houders van dieren.

Bij de verzorging van de in- en uitheemse levende dieren gelden de volgende eisen:

1. De dieren hebben per dag minimaal twee of meer visuele en/of fysieke contactmomenten met gekwalificeerde - en bij voorkeur vaste verzorgers, tenzij dit onwenselijk is uit oogpunt van welzijn (dan eventueel met webcam). Onder gekwalificeerde verzorgers wordt verstaan: ervaren en met betrekking tot het houden van (beschermd) in- en uitheemse diersoorten vakbekwame medewerkers. Afwijkingen worden geconstateerd door Opdrachtnemer en direct gemeld bij de Opdrachtgever. Hierbij worden naast het dier ook het verblijf en de voorzieningen gecontroleerd. Opdrachtnemer is in staat in te schatten in welke gezondheidstoestand het dier verkeert. Afwijkingen en bijzonderheden van de dieren

worden bijgehouden in de voortgangscontrolelijst, zoals omschreven in paragraaf 1.3.1 lid 5.

2. Omgang met dieren gebeurt altijd rustig en consequent.
3. Opdrachtnemer neemt adequate maatregelen om het dier schoon te houden van vuil, irritatie, wondjes en ontstekingen. Indien noodzakelijk wordt, na toestemming van Opdrachtgever, de dierenarts ingeschakeld.
4. Opdrachtnemer bepaalt samen met de dierenarts wanneer en waarmee de dieren worden beschermd tegen ectoparasieten en endoparasieten, dit gebeurt in afstemming met de Opdrachtgever.
5. Opdrachtnemer neemt adequate maatregelen om voortplanting te voorkomen, bijvoorbeeld scheiden van dieren of door het inbrengen van hormonale contraceptieve implantaten bij dieren die vanwege hun natuurlijke gedrag in gemengde groepen worden gehuisvest. Zo lang het beslag (geldt ook voor inbewaringname) op de dieren rust, mag geen definitieve ingreep als sterilisatie of castratie plaatsvinden bij dieren.
6. De dieren worden bij aanneming en teruggave, indien nodig, bezocht door de dierenarts. Opdrachtgever zorgt (in samenwerking met de dierenarts) voor de veterinaire eindverklaring voor verkoop en/of teruggave.
7. Dieren mogen alleen door, of onder toezicht van, daartoe gemachtigd en gekwalificeerd personeel van Opdrachtnemer deskundig worden verzorgd op een manier die onnodig ongemak, abnormaal gedrag en fysiek letsel aan dieren voorkomt.
8. Er dient te allen tijde minimaal één vakbekwame dierversorger of vakbekwame vrijwilliger van Opdrachtnemer aanwezig te zijn op de locatie waar de opgevangen dieren gehuisvest zijn.
9. Er dient voldoende en gekwalificeerd personeel aanwezig te zijn om een goede verzorging van de aanwezige dieren en continuïteit van de organisatie te waarborgen.

1.2.1.C Extra verzorging van verwaarloosde en/of (zwaar) gewonde dieren

Verwaarloosde en/of (zwaar) gewonde dieren zijn hulpbehoevend met betrekking tot gezondheid en gedrag. Op basis hiervan gelden de volgende eisen:

1. De dieren hebben per dag, naast de minimale visuele en/of fysieke contactmomenten met bij voorkeur vaste verzorgers, extra aandacht van verzorgers nodig om de dagelijkse behoeften en voortgang van het dier in te schatten en te borgen.
2. De dieren beschikken over een aan de conditie en gezondheidstoestand aangepast dieet.
3. De dieren beschikken over de nodige rust om te kunnen herstellen.
4. De dieren worden indien nodig, verzorgd bij de dierenarts. Hierbij dient vooraf toestemming te worden gevraagd bij de Opdrachtgever. Wanneer spoedeisende hulp nodig is, dient Opdrachtnemer ook vooraf toestemming te vragen bij Opdrachtgever. Alleen wanneer dit echt niet vooraf mogelijk is en het gaat om leven en dood kan toestemming achteraf verleend worden.

1.2.2 Voeding en opslag van voedingsmiddelen

Opdrachtnemer wordt geacht met betrekking tot voeding en opslag van voedingsmiddelen te voldoen aan onderstaande eisen.

1.2.2.A Voeding en drenking

Opdrachtnemer dient bij voeding en drenking van de dieren rekening te houden met de volgende punten:

1. Voeding en drinkwater die de dieren krijgen dienen wat betreft kwaliteit en kwantiteit aangepast te zijn aan de behoeften van de soort en behoeften van individuen, rekening

houdend met conditie en gezondheidstoestand, grootte en leeftijd van ieder individu, speciale omstandigheden (vasten, winterslaap) en speciale diëten (drachtige dieren, zieke dieren). Hierbij wordt rekening gehouden met aanvullende voeding in de vorm van sporenelementen en mineralen.

2. De wijze en frequentie van het aanbieden van voedsel en drenking wordt afgestemd op het natuurlijke gedrag van de dieren. De dieren dienen altijd voldoende schoon drinkwater tot hun beschikking hebben, tenzij de dierenarts anders adviseert.
3. Voer- en drinkbakken hebben geen scherpe randen, zijn bijtbestendig en zijn dusdanig bevestigd dat ze niet omgestoten of beschadigd kunnen worden.
4. Indien het voor het dierwelzijn van de betreffende diersoort noodzakelijk is, kan gebruik gemaakt worden van levend voer (insecten en wormen). Dieren onder beslag worden nooit als levend voer voor andere dieren gebruikt.
5. Voor alle aspecten (biologisch, sociaal en ethologisch) van de voeding moet veterinair of ander specialistisch advies (diervoedingsspecialist, soortspecialist) worden verkregen en opgevolgd als de eigen deskundigheid niet toereikend is.

1.2.2.B Hygiëne rondom voerverstrekking en opslag van voedingsmiddelen

Bij de voerverstrekking dient Opdrachtnemer de volgende hygiënemaatregelen in acht te nemen:

1. De voeding dient onder hygiënische omstandigheden en droog te worden opgeslagen (tonnen, zakken etc.), bereid en aangeboden.
2. Bij afwegen en bereiden van voedsel wordt uitsluitend gebruik gemaakt van schone hulpmiddelen en schone voer- en drinkwaterbakken.
3. Bij afwegen en bereiden van voedsel dragen de verzorgers schone kleding en zijn de handen gewassen.
4. Bij de afvoer van uitwerpselen wordt contact met voer- en drinkvoorzieningen vermeden.
5. Vergiftiging en verontreiniging van voedingsmiddelen en het drinkwater dient voorkomen te worden. Voeder- of drinkinstallaties zijn zo ontworpen dat gevaar voor verontreiniging van voer en water, alsmede mogelijke schadelijke gevolgen van rivaliteit tussen dieren tot een minimum wordt beperkt.
6. De materialen waar de voeding en drenking in aangeboden worden moeten minimaal een keer per week schoon gemaakt worden. Opdrachtnemer draagt zorg voor een werkend hygiëneprotocol, waarin reinigen en desinfectie (ook voor ruimten) is vastgelegd.
7. Het water van de dieren wordt dagelijks verschoond en etensresten worden dagelijks verwijderd uit de voerbak en huisvesting van het dier. De dieren die constant drinkwater tot hun beschikking nodig hebben, moeten die ook krijgen.
8. Voedingsdieren bedoeld als voedsel voor de in beslag/bewaring genomen dieren worden adequaat gehouden en verzorgd.

1.2.3 Huisvesting

Opdrachtnemer wordt geacht met betrekking tot huisvesting van de inheemse en uitheemse levende dieren te voldoen aan onderstaande eisen.

1.2.3.A Verblijven

Als algemene eis geldt artikel 1.8. van het Besluit houders van dieren. Als algemene eis geldt verder artikel 3.12. van het Besluit houders van dieren, voor zover van toepassing. Onverminderd de artikelen 1.5 tot en met 1.8 van het Besluit houders van dieren wordt een dier gehouden in een daarvoor geschikte ruimte.

1. Een opvangcentrum dat soorten opvangt, die onder natuurlijke omstandigheden een roofdier-prooidier relatie hebben, treft maatregelen om te voorkomen dat opgevangen dieren van deze soorten elkaar kunnen waarnemen.
2. Alleen voor roofdier-prooidier relaties tussen vogels geldt voor het bepaalde in het eerste lid dat het uitsluiten van visueel contact voldoende is.
3. Slangen kunnen zich volledig uitstrekken in hun verblijf.

1.2.3.B Beleid

Als algemene eis geldt artikel 1.6. van het Besluit houders van dieren.

1.2.4 Hygiëne en veiligheid

Opdrachtnemer voldoet met betrekking tot hygiëne en veiligheid aan onderstaande eisen.

1.2.4.A Algemene voorschriften

1. Alle dierverblijven dienen te worden schoongemaakt met in-achtneming van de in deze technische specificaties gegeven uitgangspunten en eisen, waarbij een zodanige mate van hygiëne wordt gehandhaafd dat welzijn en gezondheid van mens en dier worden geborgd.
2. De instelling dient ervoor te zorgen dat ongedierte (ratten en muizen etc.) wordt bestreden op een wijze die geen gevaar oplevert voor de gehouden dieren. De gekozen bestrijdingsmethode is niet belastend voor het milieu en de gezondheid van de dieren mag geen gevaar lopen.
3. Onderlinge verspreiding van smetstof tussen quarantaineruimte, isolatieruimte, ruimte voor huisvesting van zieke dieren en overige ruimten dient te worden voorkomen.
4. Quarantaineruimte, isolatieruimte, ruimte van binnenkomst en de ruimte voor zieke dieren dienen altijd met een voor de specifieke ruimte bestemde overjas, schoenen/overschoenen en eventueel handschoenen betreden te worden.
5. Er wordt altijd bij dagelijkse reinigingswerkzaamheden gewerkt van schoon naar vuil, van gezond naar verslechterde conditie en naar ziek.
6. Indien er besmettelijke ziekten worden geconstateerd bij dieren, dienen de dieren in quarantaine geplaatst te worden en dienen de verblijven grondig gereinigd en gedesinfecteerd te worden.
7. Ieder verblijf wordt voorafgaand aan nieuwe opvang of verplaatsing van dieren volledig gereinigd en gedesinfecteerd.
8. Na leegstand wordt ieder verblijf volledig gereinigd en gedesinfecteerd. De quarantaineruimte wordt tevens ontsmet voorafgaand aan een nieuwe bezetting.
9. Indien er dieren in de quarantaineruimte verblijven dan wordt de quarantaine regelmatig gereinigd/ontsmet.
10. Kadavers worden onmiddellijk uit de verblijven verwijderd en in de vriezer bewaard, ook voor eventuele sectie. De afvoer van de kadavers gebeurt volgens de wettelijke regels (zie website van de NVWA).
11. De gebruikte schoonmaakmiddelen mogen niet schadelijk zijn voor de dieren.
12. Schoonmaak-, afvalbeheer- en onderhoudsprotocollen waarborgen dat er geen dieren of reproduceerbare onderdelen (bijvoorbeeld visseneitjes) kunnen ontsnappen, verspreiden of door onbevoegden kunnen worden verwijderd.
13. Quarantaineruimten zijn alleen op zodanige wijze te bereiken dat de persoon die opgevangen dieren daar naar toe overbrengt niet in de nabijheid komt van eerder

gehuisveste dieren. Te allen tijde dient te worden voorkomen dat dierziekten via luchtcontact dan wel fysiek contact worden overgedragen.

1.2.4.B Veiligheid verblijven en omheiningen

1. Voorzorgsmaatregelen dienen te worden genomen om te voorkomen dat de opgevangen dieren ontsnappen, zichzelf verwonden, dat de dieren door derden iets wordt aangedaan of derden iets aandoen.
2. Verblijfsomheiningen moeten zodanig ontworpen, gebouwd en onderhouden worden dat zij de dieren in hun verblijf houden en ongewenste dieren zoveel mogelijk buiten het verblijf houden.
3. Behalve wanneer zij elders onder de controle van daartoe gemachtigd personeel vallen, moeten dieren in de opvanginstelling te allen tijde in hun verblijven gehouden worden of, in het geval van vrij rondlopende, ongevaarlijke dieren, binnen de omheining van de opvanginstelling.
4. Bomen in of bij dierverblijven moeten regelmatig gecontroleerd en, indien nodig, gesnoeid of gekapt worden om de kans dat dieren door vallende takken letsel oplopen of de kans dat dieren de bomen als ontsnappingsroute gebruiken te minimaliseren.
5. Opdrachtnemer moet vaststellen of er zich gevaar kan voordoen in het geval een dier ontsnapt uit zijn verblijf en dient rekening te houden met de mogelijke ontsnappingsroute van zowel mens als dier binnen en uit de opvanginstelling als zo'n geval zich voordoet.
6. In het geval van een ontsnapping van een dier moet er een noodplan voorhanden zijn dat begrepen wordt en regelmatig geoefend is door alle personeelsleden (dit geldt voor alle dieren en in het bijzonder de gevaarlijke dieren en invasieve exotische dieren).
7. Het noodplan moet voorzien in het te allen tijde beschikbaar zijn van een personeelslid dat beslissingen kan nemen met betrekking tot ontsnapte dieren, inclusief beslissingen over het gebruik van vuurwapens door personeel dat bevoegd is om vuurwapens te gebruiken als dit nodig is.
8. Ieder personeelslid dat een taak vervult in de noodprocedure moet jaarlijks een herhalingstraining ondergaan.
9. Naast een verblijfsomheining dient tevens een voldoende groot aantal duidelijk zichtbare waarschuwborden te worden geplaatst bij ieder verblijf waarvan een zeker gevaar sprake is (zoals giftige of agressieve dieren).
10. Er dient een voldoende groot aantal, duidelijke en herkenbare, uitgangen in de opvanginstelling aanwezig te zijn, waarbij rekening moet worden gehouden met de grootte van de opvanginstelling, zodat in een noodgeval de medewerkers snel de opvanginstelling kunnen verlaten.
11. Elke uitgang van de opvanginstelling moet goed bereikbaar zijn en moet op eenvoudige wijze van de binnenzijde door het personeel geopend kunnen worden, maar moet voldoende beveiligd zijn om het ontsnappen van de dieren te voorkomen.
12. Een defect aan verblijven en omheiningen dat letsel aan dieren kan veroorzaken dient onmiddellijk hersteld te worden en tot dat het zover is, wordt contact tussen de dieren en de bron van gevaar voorkomen.
13. Indien kooiverrijking/speelgoed aanwezig is, dient deze in geen geval de veiligheid en gezondheid van de dieren in gevaar te brengen.
14. Waar om wat voor reden dan ook de verblijven van gevaarlijke (incl. giftige) dieren moeten worden betreden, dient er altijd een tweede personeelslid aanwezig te zijn om alarm te slaan bij eventuele gevaarlijke situaties. Daarnaast moet de opvanginstelling die giftige dieren huisvest beschikken over een tegengif of hierover binnen de benodigde tijd kunnen beschikken.

15. Instructies betreffende de te volgen procedure wanneer zich een ongeval voordoet waarbij enig giftig dier en een medewerker betrokken zijn, moeten bij de medewerkers bekend zijn.
16. Alle installaties en vaste voorzieningen, inclusief elektrische apparatuur, moeten zodanig geïnstalleerd worden dat zij geen gevaar voor de dieren opleveren en dat hun werking niet door de dieren ontwricht kan worden.

1.2.5 Veterinaire zorg en ziektepreventie

Opdrachtnemer voert veterinaire zorg en ziektepreventie conform onderstaande eisen uit.

1.2.5.A Diagnose

1. Opdrachtnemer streeft ernaar ieder in bewaring en/of beslag genomen dier binnen de eerste 24 uur maar uiterlijk binnen 72 uur te laten onderzoeken door de dierenarts en komt in overleg met de dierenarts indien nodig tot een behandelplan. Dieren worden individueel onderzocht. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt toestemming tot uitzondering gevraagd aan de Opdrachtgever.
2. Het onderzoek door de dierenarts naar de algehele mentale en fysieke conditie van in bewaring/beslag gegeven dieren gebeurt, indien mogelijk, aan de hand van de punten aangegeven in de dierenartsverklaring (zie bijlage 11 en 12).
3. In geval van veterinaire inbeslagname moeten vogels standaard gecontroleerd worden op AI, NCD en psittacosis, ongeacht de vogelsoort. Dit gebeurt door de dienstdoende dierziektedeskundige van het NVIC (NVWA incident en crisiscentrum).
4. Er vindt door Opdrachtnemer een controle plaats of het dier voorzien is van de juiste identificatie en of het dier geregistreerd is. De gegevens dienen te worden doorgegeven aan Opdrachtgever. Indien er identificatiedocumenten aanwezig zijn, dient hiervan onmiddellijk een kopie te worden opgestuurd aan Opdrachtgever.
5. Bevindingen van het onderzoek en de controle worden in de dieradministratie opgenomen, bewaard en is altijd door de Opdrachtgever opvraagbaar. De dierenarts stelt op basis van het onderzoek een gezondheidsverklaring op en stelt een behandelingsplan vast. In het behandelplan moet worden beschreven op welke manier geprobeerd wordt om de gezondheidstoestand en het welzijn van het dier te verbeteren. Daarnaast wordt ook aangegeven binnen welke termijn er een verbetering van de gezondheidstoestand moet optreden en welke stappen er genomen moeten worden wanneer de gezondheidstoestand niet voldoende snel verbeterd. Een kopie van deze gezondheidsverklaring en het behandelplan wordt binnen 72 uur nadat het dier is binnengekomen opgestuurd naar Opdrachtgever (zie bijlage 11 en 12).

1.2.5.B Veterinaire zorg

1. Alle in beslag/bewaring genomen dieren staan onder toezicht van een dierenarts. Bij voorkeur berust de veterinaire zorg van de opgevangen diersoorten bij dezelfde dierenartspraktijk en dierenarts.
2. Opdrachtnemer laat de gezondheid en algehele conditie van alle dieren controleren door de dierenarts indien nodig en op bepaalde vaste momenten, zoals bij binnenkomst en vertrek, en legt bijzonderheden vast in een voortgangscontrolelijst zoals genoemd in paragraaf 1.3.1 lid 5 van de administratieve eisen en in geval van medische behandeling ook in de veterinaire verslaglegging zoals genoemd in paragraaf 1.3.1 lid 4;
3. In de inrichting wordt gebruik gemaakt van een protocol waaruit blijkt dat de gezondheid van dieren die in de inrichting verblijven dagelijks gecontroleerd wordt, maatregelen ter voorkoming van dierziekten worden genomen en zieke dieren op passende wijze worden verzorgd.
4. Dieren waarbij tijdens de dagelijkse inspectie als bedoeld in lid 2 afwijkingen worden geconstateerd, worden binnen 24 uur gemeld bij Opdrachtgever. Indien nodig stelt de dierenarts in overleg met Opdrachtnemer een behandeling voor. Met een eventuele

behandeling wordt na toestemming van Opdrachtgever gestart. Indien er sprake is van een acute levensbedreigende situatie óf een ernstige verdenking van een besmettelijke dierziekte of zoönose, moet direct gestart worden met de behandeling en wordt Opdrachtgever hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld.

5. Als de gezondheidstoestand van een of een aantal van de dieren aanmerkelijk verslechtert, stelt Opdrachtnemer de Opdrachtgever, de dierenarts en indien van toepassing het NVIC hiervan onmiddellijk op de hoogte.
6. Alle handelingen met een dier worden bijgehouden in een voortgangscontrolelijst zoals genoemd in paragraaf 1.3.1 lid 5.
7. Er moeten faciliteiten aanwezig zijn om dieren te vangen, in bedwang te houden en, indien nodig, diergeneesmiddelen toe te dienen, om dieren te euthanaseren en om dieren te verzorgen die bijkomen uit anesthesie. Deze handelingen worden verricht door de dierenarts.
8. Er kan pas d.m.v. medisch ingrijpen tot verwijdering of aanpassing van een deel of delen van het lichaam van een dier worden overgegaan, nadat toestemming is verkregen van de Opdrachtgever.

1.2.5.C Euthanasie

1. Dieren mogen alleen worden geëuthanaseerd in opdracht van/met toestemming van Opdrachtgever en op aangeven van de dierenarts. Dus niet op eigen initiatief van Opdrachtnemer. Vóór vrijgave beslist het Openbaar Ministerie, afdeling handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie of de NVWA of euthanasie mag plaatsvinden. Na vrijgave (een beslissing) bepaalt Opdrachtgever of het voorstel voor euthanasie door de dierenarts wordt uitgevoerd.
2. Euthanasie wordt verricht door de dierenarts.
3. Opdrachtnemer dient zijn medewerking te verlenen bij het euthanaseren van dieren.
4. Er wordt door de dierenarts een verslag gemaakt van de reden tot euthanasie en het moment van verrichting. Het verslag wordt zo snel als redelijkerwijs mogelijk na de euthanasie opgestuurd naar Opdrachtgever.

1.2.5.D Post-mortem diagnostiek en afhandeling

1. Na sterfte van een in bewaring/beslag gegeven dier dient Opdrachtnemer op de volgende wijze te handelen:
2. Binnen 24 uur wordt de Opdrachtgever per e-mail op de hoogte gebracht.
3. Kadavers worden op deskundige wijze bewaard voor eventuele sectie. Voor de verwijdering en verwerking van kadavers gelden Europese en nationale eisen. Deze eisen gelden voor dode boerderijdieren, gezelschapsdieren, hobbydieren, gehouden wild en dierentuindieren en zijn ook van toepassing op niet in genoemde categorieën soorten dieren die op strafrechtelijke gronden in beslag zijn genomen dan wel op bestuursrechtelijke gronden zijn meegevoerd en opgeslagen.
4. Na overlijden/sterfte worden kadavers zo spoedig mogelijk of ter sectie aangeboden in opdracht van Opdrachtgever of na toestemming van Opdrachtgever volgens de wettelijke regels afgevoerd of ter beschikking gesteld aan een door Opdrachtgever aangewezen wetenschappelijke instelling, museum, educatieve instelling, bezoekerscentrum of school biologische dienst die over een daartoe strekkende ontheffing beschikt.

1.2.5.E Ziektepreventie

Ter voorkoming van ziekten dienen de volgende maatregelen te worden genomen:

1. Dieren worden bij binnenkomst behandeld tegen veel voorkomende parasieten.
2. Dieren worden vrijgehouden van veelvoorkomende parasieten.

1.3 Administratieve-, procedure- en beschikbaarheidseisen voor alle diersoorten/percelen

Opdrachtnemer voert een administratie die voldoet aan onderstaande eisen.

1.3.1 Administratie

Als algemene eis geldt artikel 3.10 van het Besluit houders van dieren, voor zover van toepassing.

Naast bovenstaande eisen voortkomend uit het Besluit gelden de onderstaande eisen:

1. Opdrachtnemer houdt een administratie bij van alle dieren die op grond van bestuurs- of strafrecht in bewaring/beslag zijn genomen.
2. In de administratie is opgenomen hoeveel dieren per inbeslagname/in bewaringname in beslag/bewaring zijn gegeven, gerubriceerd naar diersoort/species.
3. In bewaring/beslag genomen dieren worden meteen in de administratie vermeld met de volgende gegevens:
 - a. IBG-nummer (indien al bekend);
 - b. identificatienummer (indien van toepassing);
 - c. datum van binnenkomst;
 - d. diersoort (Nederlandse naam);
 - e. wetenschappelijke naam;
 - f. aantal;
 - g. geslacht, indien mogelijk;
 - h. omschrijving uiterlijke kenmerken/schets/foto. Van alle dieren moeten meerdere foto's worden genomen, die aan de dierenartsverklaring wordt toegevoegd;
 - i. de datum van vertrek en de definitieve bestemming van het dier;
 - j. eventueel de datum van overlijden/sterfte en de uitkomst van het postmortaal onderzoek;
 - k. veterinaire verslaglegging.
 - l. reden van in beslag name (indien bekend);
 - m. de herkomst en achtergrond van het dier, indien mogelijk;
 - n. (geschatte) leeftijd/levensstadium van het dier, indien mogelijk.
4. In de **veterinaire** verslaglegging worden de volgende gegevens genoteerd:
 - a. behandelend dierenarts;
 - b. gegevens van fysiek (o.a. gewicht, (geschatte) leeftijd etc.) en mentaal onderzoek;
 - c. eerste diagnose als bedoeld in paragraaf 1.2.5.B;
 - d. datum en beschrijving vaccinaties en handelingen die uitgevoerd zijn ter vaststelling, behandeling of preventie van bepaalde ziekten met een (eventuele) datum waarop de behandeling herhaald moet worden;
 - e. datum, dosering en beschrijving van medicatie en een beschrijving van de diagnose op grond waarvan de medicatie is toegediend;
 - f. eventueel datum, uitvoerder en resultaten van een post-mortem onderzoek;
 - g. behandelingen die uitgevoerd moeten worden en inschatting van de verwachte behandelingsduur. Indien de verwachte behandelingsduur wordt overschreden, de reden van overschrijding.
5. Opdrachtnemer houdt een voortgangscontrolelijst bij waarin dagelijks de gezondheidscontrole van alle dieren en eventuele andere bevindingen worden vastgelegd;
6. Opdrachtnemer bewaart een digitale versie van de administratie zoals genoemd in lid 1, 2, 3 en 4 van deze paragraaf voor een minimale periode van 7 jaar*.
7. Opdrachtnemer bewaart een digitale versie van de voortgangscontrolelijst zoals genoemd in lid 5 van deze paragraaf voor een minimale periode van 7 jaar*;
8. Opdrachtnemer stuurt digitaal een kopie van de veterinaire verslagleggingen op naar Opdrachtgever zodra de dierenarts de verslagleggingen heeft opgesteld.
9. Aanleveren van foto's en documenten gebeurt uitsluitend via de webFTP van de

Opdrachtgever

10. De administratie is alleen in te zien door de medewerkers die de in beslag/bewaring genomen dieren verzorgen, de NVWA, RVO en/of anderen op basis van een wettelijke bevoegdheid.
11. Na de bovengenoemde termijn* vraagt Opdrachtgever deze gegevens niet meer bij Opdrachtnemer op.

*Zie voor meer informatie:

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/administratie_bijhouden/administratie_bewaren/administratie_bewaren

1.3.2 Procedure bij geboorte, diefstal en sterfte van dieren

1. In geval van geboorte van dieren stelt Opdrachtnemer Opdrachtgever hiervan onmiddellijk op de hoogte. Indien er een geboortebewijs aanwezig is, stuurt Opdrachtnemer zo spoedig mogelijk digitaal een kopie op naar Opdrachtgever.
2. In geval van diefstal van in bewaring/beslag genomen dieren, dient Opdrachtnemer zo snel mogelijk aangifte te doen bij de politie. Een kopie van deze aangifte dient onmiddellijk te worden opgestuurd (digitaal) naar Opdrachtgever.
3. In geval van overlijden/sterfte van in bewaring gegeven dieren, stelt Opdrachtnemer Opdrachtgever hiervan onmiddellijk op de hoogte. Een dierenartsverklaring van overlijden/sterfte dient binnen 48 uur naar Opdrachtgever te worden opgestuurd. Er wordt overlegd met Opdrachtgever of er onderzoek moet worden gedaan naar de doodsoorzaak.

1.3.3 Procedure bij aanname

1. Opdrachtnemer mag een dier alleen van een opsporingsambtenaar/toezichthouder accepteren na telefonische of digitale toestemming van Opdrachtgever.
2. De aanbieding van een dier ter bewaring dient altijd vergezeld te gaan van een volledig ingevuld 'formulier bij deponering' (zie bijlage 9).
3. Indien aan de in lid 2 genoemde voorwaarde ten aanzien van de documentatie niet wordt voldaan, zal het ter bewaring aangeboden dier niet door Opdrachtnemer worden geaccepteerd.
4. In geval van veterinaire inbeslagname dient bij de aanbieding van een dier een begeleidings- en waarschuwingsformulier (B&WF) aanwezig te zijn.
5. Opdrachtgever behoudt zich het recht voor geen vergoeding uit te keren voor de opvang van in bewaring gegeven dieren, als aan de in lid 1, 2 of 3 genoemde voorwaarden niet wordt voldaan.
6. Opdrachtnemer streeft ernaar ieder in bewaring en/of beslag genomen dier binnen de eerste 24 uur maar uiterlijk binnen 72 uur te laten onderzoeken door de dierenarts en laat een dierenartsverklaring opmaken voor elk individueel dier.
7. Opdrachtnemer maakt van alle dieren foto's zoals omschreven in paragraaf 1.3.1 lid 3.h.
8. Een kopie van de in lid 2 genoemde documentatie, de foto's en de dierenartsverklaring (bijlage 11 of 12) dienen door Opdrachtnemer binnen 72 uur nadat het dier binnen is gebracht naar Opdrachtgever te worden opgestuurd.
9. Opdrachtgever vergoedt de transportkosten van de plaats van in beslag name tot de plaats van bewaring bij strafrechtelijke zaken niet. Deze kosten zijn voor de opsporingsdienst.
10. In bewaring/beslag genomen vogels worden in quarantaine gehouden gedurende de wettelijk gestelde termijnen.

11. Vogels met een onbekende achtergrond gaan in quarantaine tot bloedonderzoek heeft plaatsgevonden en blijkt dat quarantaine niet meer nodig is.
12. In bewaring gegeven reptielen en amfibieën uit derde landen worden in quarantaine gehouden gedurende 30 dagen.
13. Opdrachtnemer taxeert binnengekomen dieren binnen 1 zaak tot een waarde van €2.250,00. Daarbij wordt rekening gehouden met de conditie van de dieren.
14. Opdrachtnemer reageert op verzoek van de Opdrachtgever binnen 48 uur met ontbrekende determinatie van in beslag/bewaring genomen dieren.
15. Voorwerpen die samen met in beslag/bewaring genomen dieren (bijv. een kooi) binnenkomen, worden door Opdrachtnemer bewaard tot Opdrachtgever opdracht geeft wat er met de voorwerpen dient te gebeuren. Opdrachtnemer zorgt ervoor dat de voorwerpen zijn te herleiden naar de bijbehorende zaak.

1.3.4 Procedure bij teruggave

1. Indien Opdrachtnemer van Opdrachtgever een 'Opdracht tot teruggave' ontvangt, neemt Opdrachtnemer binnen 24 uur na ontvangst van dit bericht contact op met de eigenaar van het dier. Opdrachtnemer controleert of het dier wel gezond genoeg is om terug te gaan.
2. Indien het Opdrachtnemer niet lukt contact te krijgen met de eigenaar, stelt Opdrachtnemer Opdrachtgever hiervan onmiddellijk telefonisch op de hoogte.
3. Na de opdracht tot teruggave vergoedt Opdrachtgever de kosten voor huisvesting, verzorging en veterinaire zorg nog tot aan de datum van overdracht van het dier.
4. Maximaal 24 uur voor teruggave worden de dieren een laatste keer door een dierenarts onderzocht. Tevens wordt van dit bezoek een dierenartsverklaring opgemaakt van elk individueel dier (indien mogelijk).
5. Maximaal 24 uur voor teruggave worden er foto's (zoals beschreven in paragraaf 1.3.1 lid 3.h) gemaakt van de dieren.
6. Opdrachtnemer stuurt de dierenartsverklaring en de foto's binnen 48 uur na teruggave op naar Opdrachtgever.
7. Opdrachtnemer laat bij overdracht het formulier 'Opdracht tot overdracht' ondertekenen door de eigenaar van het dier. Het formulier wordt binnen 48 uur opgestuurd naar Opdrachtgever.
8. Indien de eigenaar aan Opdrachtnemer mededeelt afstand te willen doen van het dier, laat Opdrachtnemer door de eigenaar een afstandsverklaring tekenen. Opdrachtnemer neemt het dier retour ter verzorging en informeert zo spoedig mogelijk Opdrachtgever.
9. Opdrachtnemer mag geen kosten in rekening brengen bij derden (zoals eigenaren).

1.3.5 Procedure bij verkoop

Als algemene eis geldt artikel 3.17 Informatieverstrekking bij verkoop of aflevering en artikel 3.18 Informatieverstrekking over gezondheidsstatus van het Besluit houders van dieren.

Daarnaast gelden de volgende eisen:

1. Opdrachtnemer zoekt actief naar een geschikte koper samen met de Opdrachtgever.
2. Opdrachtnemer ontvangt per e-mail het bericht dat de dieren herplaatst mogen worden.
3. Maximaal 24 uur voor de daadwerkelijke overdracht worden de dieren een laatste keer door een dierenarts onderzocht. Tevens wordt van dit bezoek een dierenartsverklaring opgemaakt van elk individueel dier (indien mogelijk).
4. Maximaal 24 uur voor de daadwerkelijke overdracht worden er foto's (zoals omschreven in paragraaf 1.3.1 lid 3.h) gemaakt van de dieren.

5. Opdrachtnemer herplaatst het dier namens Opdrachtgever en stuurt Opdrachtgever een kopie van de ondertekende verkoopovereenkomst.
6. Opdrachtnemer stuurt de dierenartsverklaring en de foto's digitaal binnen 48 uur nadat de dieren het terrein hebben verlaten op naar Opdrachtgever.
7. Opdrachtnemer vermeldt de datum van vertrek en vermeldt aan wie de dieren verkocht zijn in de administratie.
8. Opdrachtnemer levert bij verkoop van dieren de informatie op papier aan de koper of herplaatsende partij. In de informatie moet in elk geval vermeld staan welke verzorging en huisvesting het dier nodig heeft, het gedrag (zo ver bekend) van het dier en met welke kosten de koper rekening moet houden (zo ver dat inzichtelijk is).

1.3.6 Procedure bij schenken of herplaatsen

1. Opdrachtnemer ontvangt van Opdrachtgever per e-mail het bericht dat de dieren worden geschonken of herplaatst volgens het nationale actieplan voor resolutie 17.8.
2. Opdrachtnemer denkt actief mee in het proces tot schenken of herplaatsen. Opdrachtnemer geeft opties aan, aan wie een dier kan worden geschonken of bij wie het dier herplaatst kan worden.
3. Maximaal 24 uur voor schenking of herplaatsing worden de dieren een laatste keer door een dierenarts onderzocht. Tevens wordt van dit bezoek een dierenartsverklaring opgemaakt van elk individueel dier (indien mogelijk).
4. Maximaal 24 uur voor schenking of herplaatsing worden er foto's (zoals omschreven in paragraaf 1.3.1 lid 3.h) gemaakt van de dieren.
5. Opdrachtnemer stuurt de dierenartsverklaring en de foto's binnen 48 uur na de overdracht op naar Opdrachtgever.
6. Opdrachtnemer mag geen kosten in rekening brengen bij derden.
7. Opdrachtnemer vermeldt de datum van vertrek en vermeldt aan wie de dieren herplaatst/geschonken zijn in de administratie.

1.3.7 Procedure bij vrijlaten van inheemse dieren

1. indien Opdrachtnemer van Opdrachtgever een 'Opdracht tot vrijlaten' ontvangt per e-mail, laat Opdrachtnemer het dier vrij in het gebied waar het dier vandaan komt of, wanneer dit niet bekend is, in een voor dat dier geschikt biotoop. Verder laat Opdrachtnemer het dier vrij in een voor dat dier geschikt tijdstip van het jaar. Een dier wordt alleen vrijgelaten als de conditie van het dier dat toestaat. Voor het verwilderen van vogels kan gebruik gemaakt worden van uitwenverblijven.
2. Na de opdracht tot vrijlaten vergoedt Opdrachtgever de kosten voor huisvesting, verzorging en veterinaire zorg nog tot aan de datum van vrijlating van het dier.
3. Maximaal 24 uur voor het vrijlaten wordt het dier een laatste keer door een dierenarts onderzocht. Tevens wordt van dit bezoek een dierenartsverklaring opgemaakt.
4. Maximaal 24 uur voor het vrijlaten worden er foto's (zoals hieronder is omschreven) gemaakt van het dier.
5. Opdrachtnemer stuurt de dierenartsverklaring en de foto's binnen 48 uur naar Opdrachtgever.
6. Opdrachtnemer tekent de 'Opdracht tot vrijlaten' nadat hij het dier heeft vrijgelaten.
7. Opdrachtnemer mag geen kosten in rekening brengen bij derden (zoals begiftigden).

1.3.8 Eisen met betrekking tot het maken van foto's

Foto's van de dieren na aflevering bij Opdrachtnemer en voordat de dieren naar hun eindbestemming gaan dienen aan specifieke eisen te voldoen.

1. Personen mogen niet herkenbaar in beeld komen.
2. Plaats het dier op een voor dat dier geschikte ondergrond.
3. Wanneer het om reptielen gaat is, is het wenselijk om een liniaal naast het dier te leggen op de foto zodat ingeschat kan worden hoe groot het dier is.
4. Maak een foto van het vooraanzicht, de twee zijaanzichten, van de achterkant, bovenkant en eventuele aandoeningen/verwondingen aan de onderkant.
5. Zorg dat er geen obstakels aanwezig zijn die het zicht op het dier belemmeren.
6. Fotografeer bij daglicht.
7. Specifieke aandoeningen/verwondingen moeten in detail gefotografeerd worden en duidelijk te herleiden zijn tot een individueel dier (dus uiterlijke kenmerken goed in beeld brengen en/of relateren aan chipnummer).
8. De foto's moeten digitaal zijn.
9. De foto's moeten in de administratie van Opdrachtnemer worden gevoegd en worden bewaard met inachtneming van de eerder genoemde bewaartermijn (zie paragraaf 1.3.1 lid 7).
10. De eventuele aanschaf van een digitale camera komt voor eigen rekening.
11. Grote koppels dieren mogen in overleg met Opdrachtgever per groep gefotografeerd worden. Dieren met bijzonderheden moeten wel individueel gefotografeerd worden.

1.3.9 Kwaliteitsbewaking

1. De opvanginstellingen dienen de kwaliteit van hun faciliteiten, hun personeel en de verzorging van dieren nauwgezet te bewaken.
2. Zij zullen regelmatig bezocht worden door daartoe gemachtigde personen (NVWA, RVO), die dan bekijken of de kwaliteit van de opvangfaciliteiten nog in orde is en of de gegevens over capaciteit, dieraantallen, alarmnummers, verantwoordelijke personen enz. nog kloppen.
3. Opdrachtnemer stemt hier mee in.

1.3.10 Privacy

Opdrachtgever wil voorkomen dat mensen weten waar in beslag/bewaring genomen dieren worden opgevangen en verzorgd. De volgende eisen gelden:

1. In beslag/bewaring genomen dieren worden niet tentoongesteld aan het publiek.
2. Opdrachtnemer maakt via het internet, in publicaties of reclame- uitingen geen melding van deze dienstverlening.
3. Opdrachtnemer gebruikt niet de naam van Opdrachtgever als referentie zonder voorafgaande toestemming van Opdrachtgever.
4. De Opdrachtgever zorgt voor het anonimiseren van alle stukken: het verwijderen van gegevens die, afzonderlijk of in onderlinge samenhang, de identiteit kunnen onthullen van niet beroepsmatig bij een zaak betrokken natuurlijke persoon of rechtspersoon.
5. Indien de rechter beslist tot het bekendmaken van de NAW-gegevens, dan is Opdrachtgever verplicht deze gegevens te verstrekken.

1.3.11 Beschikbaarheid

Opdrachtnemer dient 24 uur per dag, zeven dagen per week (24/7) telefonisch bereikbaar te zijn voor het opvangen van in beslag genomen dieren. Hiervoor kan maandelijks een bereikbaarheidsvergoeding van €250,00 gedeclareerd worden.

Opdrachtnemer moet:

1. beschikken over een e-mailadres en een computer met internetaansluiting;
2. binnen twee uur (na de melding van inbeslagname door Opdrachtgever) verblijven gereed hebben voor het opvangen van in beslag/bewaring genomen dieren

- (uitzondering hierop zijn uitzonderlijk grote partijen);
- 3. binnen 2 uur op de aangegeven locatie zijn om dieren op te halen na telefonische opdracht door Opdrachtgever;
- 4. Opdrachtgever neemt contact op met Opdrachtnemer die in Google Maps de kortste reisafstand naar de locatie van inbeslagname heeft;
- 5. wanneer Opdrachtnemer niet bereikbaar is of geen plek heeft wordt de eerstvolgende Opdrachtnemer met de kortste reisafstand benaderd.

2.1 Eisen ten aanzien van de prijsstelling

- 1. Inschrijver geeft, door middel van het invullen van de bijlage 2 Prijzenblad overzicht in de voor deze opdracht te hanteren prijzen en tarieven.
- 2. De vergoedingen in het tabblad 'Overige vergoedingen' in bijlage 2 Prijzenblad betreffen vaste vergoedingen. U kunt daarvoor dus geen (andere) prijs offeren dan de op voorhand bepaalde vergoeding. Deze vergoedingen zijn exclusief btw en mogen worden geïndexeerd conform de indexatiebepaling in de Overeenkomst. Uitzondering hierop is de bereikbaarheidsvergoeding. De bereikbaarheidsvergoeding is excl. btw maar kan niet worden geïndexeerd.
- 3. Tenzij nadrukkelijk anders is bepaald, dienen geoffreerde prijzen/tarieven 'all-in' te zijn. Daaronder zijn in elk geval begrepen: de salariskosten, de overheadkosten (bijvoorbeeld huisvesting en salariskosten van ondersteunend personeel), administratiekosten, de kosten voor het gebruik van apparatuur ten behoeve van de opdracht, verzekeringskosten, eventuele kosten voor e-factureren, reis- en verblijfkosten.
- 4. De overeengekomen tarieven zijn in ieder geval vast tot 01-01-2025. Indexeringsaanvragen kunnen worden ingediend op de in de Overeenkomst omschreven wijze.
- 5. Inschrijver offreert geen 0-prijzen/tarieven of negatieve prijzen/tarieven, ook niet op onderdelen. Geoffreerde prijzen/tarieven dienen minimaal kostendekkend te zijn.
- 6. De kosten die door Opdrachtnemer voorgeschoten zijn (waaronder kosten voor dierenarts), mogen slechts 1 op 1 zonder winstmarge bij Opdrachtgever worden gedeclareerd.

2.2 Eisen met betrekking tot belastingen

- 1. Inschrijver vrijwaart de Aanbestedende dienst voor eventuele aanspraken van een belastingdienst.
- 2. Inschrijver offreert de prijzen exclusief Nederlandse btw en eventueel verschuldigde omzetbelasting buiten de EU.
- 3. Indien Inschrijver aangeeft dat er geen btw in rekening hoeft te worden gebracht, dan gaat u ermee akkoord dat u de bewijsmiddelen ten aanzien van de reden die hieraan ten grondslag ligt, aan de Aanbestedende dienst overlegt, binnen vijftien kalenderdagen na diens verzoek hiertoe.
- 4. U staat ervoor in dat de door u geoffreerde bedragen inclusief alle heffingen, belastingen (incl. bedragen die gelijk te stellen zijn met heffingen of belastingen) zijn, onder welke naam dan ook en waar ook ter wereld geheven.
- 5. Over de vooruit betaalde en 1 op 1 zonder winstopslag voorgeschoten kosten, mag geen btw in rekening worden gebracht.
- 6. U vrijwaart de Aanbestedende dienst voor eventuele aanspraken van een belastingdienst voor elke heffing, belasting en een bijdrage die gelijk te stellen is met een heffing of belasting, zowel in Nederland als buiten Nederland.

2.3 Eisen met betrekking tot de facturatie

Alle kosten dienen door Opdrachtnemer vooruit betaald te worden en moeten daarna maandelijks 'dossier gespecificeerd' gedeclareerd worden bij Opdrachtgever op basis van de prijzen/tarieven in Bijlage 2 Prijzenblad zoals geoffreerd door Opdrachtnemer. Per dossiernummer dient één factuur aangemaakt te worden (geen verzamelnota).

Een factuur dient de volgende specificatie te bevatten:

- I. Een specificatie van iedere verrichte dienst c.q. handeling.
- II. Een aparte specificatie van de vooruitbetaalde kosten die later worden gedeclareerd.

Om een e-factuur naar afdeling IBG te sturen, maakt u gebruik van het OverheidsIdentificatieNummer van RVO – In beslag genomen goederen (OIN): 00000004000000164000

U kunt op vier verschillende manieren een e-factuur aan de Rijksoverheid versturen:

- Factuurportaal van de Rijksoverheid.
- Koppeling met Digipoort.
- E-factureren vanuit uw (boekhoud)softwarepakket via Simplerinvoicing.
- E-factureren via een dienstverlener.

In het veld "Referentie of ordernummer" alleen het dossiernummer van IBG opnemen. Het meesturen van meer informatie in het veld "Referentie of ordernummer" kan leiden tot problemen in het automatisch accepteren en verwerken van de e-factuur. Het order of dossiernummer krijgt u later van het team IBG.

Voor meer informatie: <https://regelhulpenvoorbedrijven.nl/e-factureren/>

Voor vragen met betrekking tot e-facturatie via de portal kan men terecht bij de helpdesk e-factureren: <https://www.helpdesk-efactureren.nl/contact>

Voor vragen met betrekking tot e-facturatie via een boekhoudprogramma (Simpler invoicing) kan men terecht bij info@simplerinvoicing.org, tel 020-3697653.

2.4 Eisen met betrekking tot social return

1. U dient in uw Inschrijving (in bijlage 13) per perceel waarop u inschrijft op te geven hoeveel % van de totale loonsom van de opdracht u – direct bij de uitvoering van deze opdracht – gaat besteden aan 'social return'. Dit percentage dient gehandhaafd te worden gedurende de looptijd van de Overeenkomst. Zie ook paragraaf 5.2.3. van het Aanbestedingsdocument.
2. Bij contractondertekening dient u een plan van aanpak aan te leveren hoe u invulling gaat geven aan het percentage social return dat u in uw Inschrijving heeft opgegeven.
3. U dient jaarlijks te rapporteren over de voortgang en het percentage social return dat u heeft ingezet en op welke wijze u hier invulling aan heeft gegeven. Deze rapportage dient u aan te leveren bij contractmanagement@RVO.nl. Bij het niet voldoen aan het percentage social return dat in de Inschrijving is opgegeven, dient u een verbeterplan aan te leveren bij Opdrachtgever.